

Зубаков П.М.

*Криворізький факультет Національного університету
«Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін*

РОЛЬ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ПІДРОЗДІЛІВ У БОРІТБІ ІЗ ЗЛОЧИННІСТЮ

У напрямку роботи сприяння додержання правопорядку та виконання завдань щодо протидії злочинності важливе місце займають експертні підрозділи на чолі з Державним науково-дослідним експертно-криміналістичним центром.

Актуальність обраної теми пояснюється тим, що експертні підрозділи МВС України завжди відігравали надзвичайно важливу роль у боротьбі зі злочинністю, ствердженні принципу невідворотності покарання і забезпечення торжества справедливості. Пріоритетними напрямками при цьому є питання забезпечення максимальної об'єктивності процесу розкриття і розслідування злочинів, створення надійної науково - обґрунтованої комплексної доказової бази по кожному протиправному прояву, удосконалення нормативно-методичного забезпечення експертної роботи, розвитку перспективних напрямів досліджень, зміцненню матеріально-технічної бази підрозділів служби. Послідовна робота в цьому напрямку підвищує рівень техніко-криміналістичного забезпечення розкриття і розслідування злочинів, сприяє закріпленню позитивних тенденцій у діяльності експертної служби.

Проблема розвитку та роботи експертно-криміналістичних центрів та підрозділів відображена у працях як вітчизняних, так і закордонних дослідників, серед яких варто виділити Мурашева СВ., Зуйкова Г.Г., Кутушев В.Г, Черненко ГІ., Шемшученко Ю.С., Коновалов СП. та інші.

З кожним роком збільшуються можливості експертно-криміналістичних підрозділів у розкритті злочинів. Маючи у своєму штаті досвідчених

фахівців вони застосовують найсучаснішу техніку для виявлення, фіксації, вилучення і дослідження слідів та інших речових доказів. Експертно-криміналістичні підрозділи органів внутрішніх справ для допомоги слідчим і працівникам органів дізнання створюють відповідні криміналістичні картотеки та обліки за допомогою яких експертно-криміналістичні підрозділи можуть надавати слідчим інформацію, яка має суттєве значення для розкриття та розслідування злочинів.

Відповідно ст.7 ЗУ «Про судову експертизу»,судово-експертну діяльність здійснюють державні спеціалізовані установи, а також у випадках, визначених законом, судові експерти, які не є працівниками зазначених установ. Зокрема до них належать науково- дослідницькі інститути судових експертиз; Міністерства юстиції України та Міністерство оборони здоров'я України; Науково- дослідницькі експертно криміналістичні центри МВС України, Міністерства оборони України та Служби безпеки України.

Незважаючи на невелику кількість особового складу, ці підрозділи забезпечують цілодобові чергування у складі слідчо-оперативної групи при чергових частинах органів

внутрішніх справ, проведення різних видів криміналістичних експертиз.

Важливість роботи експертно-криміналістичних підрозділів та їх значущість пояснюється важливістю тих завдань, які вони виконують. Загалом в арсеналі міліцейських експертів нараховується майже 50 видів криміналістичних досліджень, в той час, коли десять років тому їх було в межах 20-ти. Опануванню такого широкого спектру експертиз сприяло оснащення лабораторії сучасним аналітичним обладнанням та програмними продуктами.

Щорічно експерти Дніпропетровщини, як було нами з'ясовано, залучаються як спеціалісти до участі у проведенні близько 12 000 оглядів місць подій, оперативно-розшукових заходів, документування протиправних дій тощо. При цьому переважна частина роботи при проведенні слідчих дій та оперативно-розшукових заходів випадає працівникам секторів з техніко-криміналістичного забезпечення роботи ОВС.

Так, у квітні 2011р. у результаті реалізації оперативної інформації у Криворізькому р-ні Дніпропетровської області під час огляду домоволодіння гр. Н. у підсобному приміщенні було виявлено та вилучено боеприпаси часів Великої Вітчизняної війни. У зазначеному огляді брали участь експерти-вибухотехніки, експерти-криміналісти, експерти-хіміки, фахівці в галузі вибухових речовин, працівники МНС, мінери військово-вих частини, представники прокуратури та ЗМІ. Після проведення відповідних експертних досліджень упродовж місяця проводилося знищення вилучених боеприпасів, на що було витрачено майже 150 кг вибухівки.

Роль експертно-криміналістичних підрозділів у боротьбі зі злочинністю можна розділити на дві форми: процесуальна - у висновку експерта виявляються причини і умови вчинення злочинів, експерт дає свої рекомендації з попередження аналогічних злочинів; не процесуальна - проводяться семінари, навчання, видаються монографії, де проводиться аналіз експертної діяльності, даються рекомендації із застосування науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних справ тощо.

Підводячи підсумок, вважаємо, що вдосконалення судово-експертного та техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, інших правоохоронних органів із запобігання, виявлення, розкриття і розслідування злочинів та правопорушень вбачається у здійсненні ряду організаційно-практичних заходів. Зокрема, необхідно підвищувати ефективність використання криміналістичного обліку експертної служби в розкритті злочинів за рахунок включення його до Інтегрованої інформаційно-пошукової системи органів внутрішніх справ України. А також необхідно оптимізувати експертну роботу за рахунок використання новітніх досягнень науки і техніки, упровадження високотехнологічного обладнання, поглиблення спеціалізації фахівців.